

# Bestuursvoorstel

<b>Onderwerp:</b> Voorbereidingskrediet versterking waterkering Hondshalstermaar <b>Nummer:</b> 3767	Agendapunt: 6d
--	----------------

<b>DB:</b> Ja 17-01-2023	<b>BPL:</b> Nee	<b>FAZ:</b> Ja 01-02-2023	<b>VVSW:</b> Ja 01-02-2023	<b>AB:</b> Ja 15-02-2023
-----------------------------	-----------------	------------------------------	-------------------------------	-----------------------------

<b>Opsteller:</b> Edwin de Gries, (0598) 69 3216 Beleid, Projecten en Laboratorium	<b>Opdrachtgever:</b> Jan van der Laan	<b>Portefeuillehouder:</b> Tjip Douwstra
---	---	---

<b>Ondersteuning van de afdeling:</b> <input checked="" type="checkbox"/> Technisch <input checked="" type="checkbox"/> Juridisch <input checked="" type="checkbox"/> Financieel <input type="checkbox"/> Staf <input checked="" type="checkbox"/> Communicatie <input type="checkbox"/> ICT / Beveiliging
---

Externe betrokkenen:	Reden:
Gemeente Oldambt	Afstemming
Particuliere grondeigenaren	Afstemming en verwerven van gronden langs het traject
Direct aanwonenden	Afstemming
Kabel- en leidingbeheerders	Afstemming

<p><b>Samenvatting:</b></p> <p>De waterkeringen tussen het Hondshalstermeer en de aansluiting op het Termunterzijldiep, ter hoogte van het gehucht Scheve Klap, zijn van groot belang voor een veilige omgeving en goed functionerende Oldambtboezem.</p> <p>Deze regionale waterkeringen zijn in 2022 getoetst op hoogte, piping en stabiliteit. De waterkering aan de zuidzijde voldoet niet aan de vereiste stabiliteitseisen en is afgekeurd over een lengte van ca. 600 m1. Bijkomend is de slechte staat van de oeverbeschoeiing van de kering aan de noordzijde en (deels) zuidzijde. Dit betreft een totale lengte van ca. 2.500 m1.</p> <p>Deze kering dient te voldoen aan een veiligheidsniveau van 1:100 jaar en dient voor 1 oktober 2025 gereed te zijn. Dit conform maatregel 5.3.3. uit ons waterbeheerprogramma 2022-2027).</p> <p>Het onderhoud van de zuidelijke kering wordt nu bemoeilijkt doordat de waterkering en het onderhoudspad smal zijn en niet bereikbaar met breedspoor materieel. In het plan wordt bekeken of met de versterking het onderhoud geschikt kan worden gemaakt voor breedspoor.</p> <p>Voordat de kering versterkt kan worden moet een planvoorbereidingstraject worden doorlopen. Volgens de huidige planning willen we in het eerste kwartaal van 2023 hiermee starten. Dit traject wordt zodanig ingericht dat in samenspraak met belanghebbenden een inpasbare dijkversterking wordt ontworpen. Het plantraject resulteert in een bestuurlijk vast te stellen ontwerp waarbij uitgangspunt is een procedure Omgevingsvergunning Wateractiviteiten onder de nieuwe Omgevingswet.</p>
---

<b>Duurzaamheidsparagraaf:</b> Ja
-----------------------------------

**Begrotingsaspecten:** Ja

De geplande totaalkosten van dit project zullen worden opgenomen in de meerjareninvesteringschema (MJI) 2024 - 2027 behorende bij de meerjarenraming 2024 – 2027.

De kapitaallasten behorende bij het nu aangevraagde voorbereidingskrediet van € 852.200,- bedragen het eerste jaar € 45.000,-. Deze dalen jaarlijks door de gehanteerde lineaire afschrijvingsmethode.

**AB-voorstel:**

Een voorbereidingskrediet beschikbaar stellen van € 852.200,- voor de planvorming versterking waterkering Hondshalstermaar.

**Bijlagen:** Nee

-

**Besluit/opmerkingen bestuur:****Paraaf secretaris-directeur:**

## Inleiding

De waterkeringen tussen het Hondshalstermeer en de aansluiting op het Termunterzijldiep, ter hoogte van het gehucht Scheve Klap, zijn van groot belang voor een veilige omgeving en goed functionerende Oldambtboezem.

De waterkering is afgekeurd tijdens de beoordeling. De zuidzijde is afgekeurd op het toetsspoor binnenwaartse stabiliteit.

Deze keringen dienen te voldoen aan een veiligheidsniveau van 1:100 jaar en dienen voor 1 oktober 2025 gereed te zijn. Dit conform maatregel 5.3.3. uit ons waterbeheerprogramma 2022-2027).

## Voorgeschiedenis/eerdere besluitvorming/beheerplan

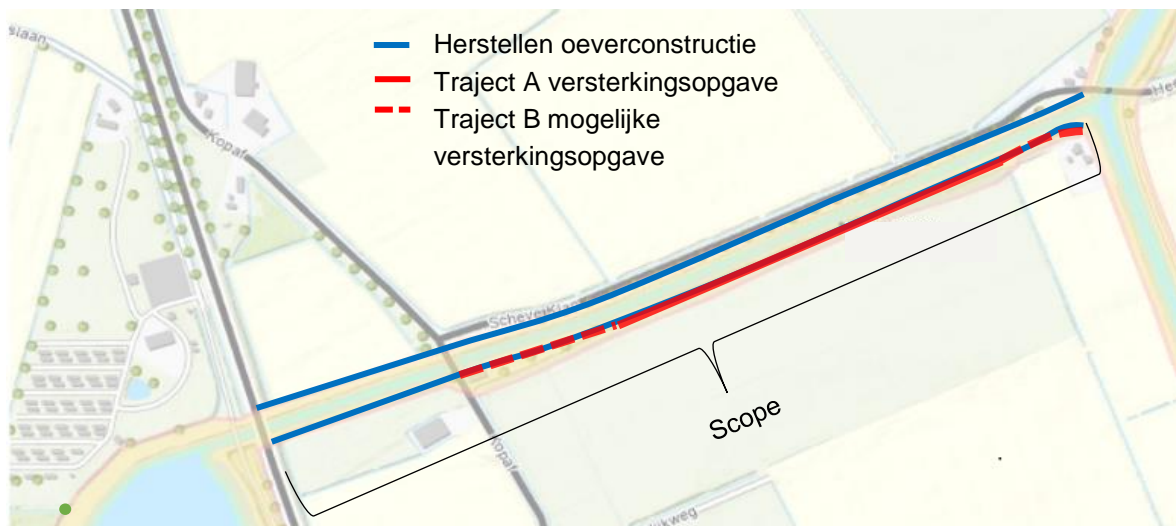
De keringen rond het Hondshalstermaar moeten voldoen aan een veiligheidsniveau (ontwerpnorm) van 1:100 jaar en dient voor eind 2025 gereed te zijn (Conform maatregel 5.3.3. uit ons waterbeheerprogramma 2022-2027).

De regionale waterkering is in 2022 aan weerszijden van het Hondshalstermaar getoetst op hoogte, piping en stabiliteit. Hierbij is de conclusie dat de waterkering aan de noordzijde voldoende stabiliteit bezit, de zuidzijde is afgekeurd op het toetsspoor binnenwaartse stabiliteit. Het toetsspoor piping is niet relevant vanwege de bodemgesteldheid.

Bijkomend is de slechte staat van de oeverbeschoeiing welke uit inspecties blijkt. De huidige houten beschoeiing verkeerd in slechte staat waardoor er oevererosie is opgetreden.

Het onderhoud van de zuidelijke kering wordt nu bemoeilijkt doordat de waterkering en het onderhoudspad smal zijn en niet bereikbaar met breedspoor materieel.

In 2020 is een onderleider onder de Hondshalstermaar lek geraakt. De onderleider is daarna verwijderd omdat deze al geen functie meer had. Bij deze werkzaamheden is lokaal het dwarsprofiel van de kering gewijzigd met nieuwe beschoeiing, een damwand in de teensloot zuidzijde en ophoging van het dijkprofiel. Uit de destijds uitgevoerde stabiliteitsberekening kwam als resultaat voor de zuidzijde dat een verhoging en verflauwing van de steunberm nodig is.



## Huidige situatie/analyse van het probleem

De waterkering (Traject A en B) heeft een binnenwaarts macrostabiliteitstekort. Omdat het huidige ruimtebeslag van de waterkering niet voldoende is voor een voldoende stabiele waterkering zal grondaankoop mogelijk nodig zijn. Naar alle waarschijnlijkheid moet de zuidelijke teensloot worden verlegd om genoeg ruimte te verkrijgen. De hoogte is op dit moment overal voldoende maar kan gelijktijdig in een toekomstbestendige toestand gebracht worden. Dat voorkomt dat we de komende jaren hier nogmaals aan de slag moeten.

Naast het stabiliteitsprobleem binnenwaarts is de beschoeiing aan beide zijden van het kanaal in zeer slechte staat. Deze dient vernieuwd te worden. Of hier sprake is van 1 op 1 vervanging of verzwaring van de constructie wordt beoordeeld tijdens deze opdracht. Hiermee wordt de buitenwaartse stabiliteit tevens gewaarborgd.

## Beschrijving en onderbouwing/oplossing /plan en eventuele alternatieven

Gezien het smalle dijkprofiel en het daarmee samenhangende stabiliteitsprobleem met een ligging in landelijk gebied, ligt het voor de hand een klassieke dijkversterking met grond uit te voeren. Onderdeel daarvan zijn kruinverbreding, taludverflauwing en aanbrenge van een binnenberm. Hierbij wordt de bestaande kwelsloot gedempt en komt deze verder landinwaarts te liggen. Qua grondaankoop gaat het over een strook van ca. 10 m langs de kering. De bestaande kering heeft een smalle kruin, met een steil binnentalud en een klein bermpje, met daarachter een kwelsloot. In het ontwerp zal waarschijnlijk een flauwer binnentalud van 1:3 nodig zijn, met een slootdemping/bermverbreding met een slootverlegging (rode lijn).

De planvormingsfase bevat de volgende aspecten om een obstakelvrij inrichtingsplan te maken en te voldoen aan beleid, wet- en regelgeving:

- Opstellen uitgangspuntennotitie/ontwerpbasis
- Projectmanagement en -beheersing
- Omgevingsmanagement
- Afstemming grondverwerving
- Bureauonderzoeken/Quickscans,;
  - Bureauonderzoek bodem
  - Veldonderzoek bodem/geotechnisch (bv. proefsleuven, sonderingen, etc.)
  - Bureauonderzoek Archeologie
  - Bureauonderzoek Ecologie
  - KLIC
  - Bureauonderzoek Niet Gesprongen Explosieven (NGE)
  - Quickscan beschikbaarheid benodigde percelen
  - Quickscan Milieu Effect Rapportage (MER)
  - Vergunningenscan
- Aanvullende onderzoeken, denk aan:
- Stikstofberekeningen (Aerius)
- Ecologisch onderzoek
- Hydrologisch en hydraulisch onderzoek
- Geotechnisch & bodemonderzoek
- Veldonderzoek Niet Gesprongen Explosieven (wanneer benodigd)
- MER-beoordeling (wanneer benodigd)

- Ontwerpen
- Waterveiligheidstoetsing ontwerp
- Ramingen
- Inrichtingsplan

## Risico's en kansen

Voor de planvoorbereiding is een eerste aanzet van het risicodossier opgesteld. Hieruit volgen een aantal belangrijke risico's waarvoor beheersmaatregelen zijn bepaald die of preventief handelen of correctief om schade te beperken bij het toch optreden van een risico. Binnen het voorbereidingskrediet is een budget voor risico's opgenomen.

De top risico's zijn als volgt:

### 1. Gronden niet of niet op tijd beschikbaar

Om de stabiliteitsproblemen op te kunnen lossen moet de kering worden verbreed. Hierdoor zijn we waarschijnlijk genoodzaakt om gronden aan te kopen om de oplossing te realiseren. In het gebied zijn de betreffende aangrenzende percelen in particulier eigendom, waarmee met de eigenaar tot overeenstemming moeten worden gekomen. Grondaankopen is van begin af aan mede onderwerp van de keukentafelgesprekken die met betreffende eigena(a)r(en) worden gevoerd. Een eventueel benodigd krediet voor grondaankoop wordt tegelijk met het uitvoeringskrediet aangevraagd.

### 2. Te hoge stikstofuitstoot

De bouwvrijstelling in de Wet stikstofreductie en natuurherstel (Stikstofwet) is onlangs vernietigd door de Raad van State. Het waterschap viel ook onder deze bouwvrijstelling, waardoor we geen vergunning aan hoefden te vragen voor uitstoot van stikstof tijdens ons werk. Doordat dit niet meer kan, moeten we voor dit project bekijken of de stikstofuitstoot tijdens het werk leidt tot stikstofdepositie op stikstofgevoelige habitattypen in Natura2000 gebieden. Er is ook geen vrijstelling mogelijk vanuit oogpunt van onderhoud, het project valt niet onder "onderhoud" omdat er sprake is van vergroting van de kering, er is meer ruimte nodig om het object in de omgeving te kunnen realiseren. In de ontwerpfasen zal structureel aandacht zijn voor de stikstofwaarden bij de te maken keuzes. Zo nodig worden compenserende of mitigerende maatregelen meegenomen in het ontwerp.

### 3. Bestuurlijke procedures Omgevingswet niet tijdig afgerond

Het project gaat van start en hierbij wordt er in het project vanuit gegaan dat de Omgevingswet op 1 juli 2023 zal ingaan. Onbekendheid met deze wetgeving incl. participatie verplichtingen en nieuwe procedures kan voor vertraging zorgen. We verwachten een korte procedure Omgevingsvergunning Wateractiviteiten (vergunning eigen dienst) op basis van voorgaande soortgelijke projecten. Afhankelijk van de vorderingen bij de variantenstudie en mogelijke grondaankoop houden we de mogelijkheid voor een procedure Projectplan Waterwet. Dit betekent dat alsnog de procedure voor een Projectbesluit kan worden ingezet zonder daarvoor de variantenstudie en het omgevingsproces opnieuw te hoeven doen.

### 4. Aanvullende onderzoeken benodigd

Uit de bureauonderzoeken moet blijken of er aanvullend onderzoek voor o.a. ecologie, niet gesprongen explosieven noodzakelijk is. Aanvullend onderzoek werkt kostenverhogend en kan gevolgen hebben voor de planning.

## 5. Onderhandelingen met Kabel & Leiding (K&L)-eigenaren verlopen stroef

In de kering zijn op diverse locaties kruisende leidingen aanwezig en huisaansluitingen. Voor nu is nog onduidelijk voor het project of er noodzaak is om de kabels en/of leidingen aan te passen of te verleggen. Daarvoor wordt vroegtijdig het gesprek aangegaan met K&L-eigenaren waarbij plenair en individueel gesprekken worden gevoerd.

### Duurzaamheidsparagraaf (duurzaam GWW)

Binnen dit project wordt de methodiek Duurzaam Grond-, Weg- en Waterbouw (DGWW) gehanteerd. Deze methodiek is zeer recent geïmplementeerd en zal worden gebruikt tijdens de planvormingsfase.

#### Geen spijtmaatregel

Uitgangspunt is een robuuste en toekomstbestendige kade die voldoet aan de veiligheidsnorm, conform de laagst mogelijke maatschappelijke kosten.

#### Niet afwentelen tijd/ruimte/anderen

Wanneer dit project niet plaatsvindt hebben we de kade niet op orde conform het gestelde veiligheidsniveau. Het project is een investering om hoogwater-gevolgen niet af te wentelen op de omgeving.

#### Verantwoord gebruik van (hulp)bronnen

Er wordt gestreefd om, ten behoeve van kosten voor grondverzet en vermindering uitstoot, zo min mogelijk grondverzet te plegen. Waar mogelijk wordt gebiedseigen grond gebruikt.

#### Meerwaarde voor andere dan taakbelangen

In het planvormingsproces wordt er naar gestreefd de bestaande kenmerken te behouden.

### Financiën

Om de planvorming van dit project vorm te geven is een voorbereidingskrediet van € 852.200,- benodigd. Dit bedrag is bepaald op basis van referentiebedragen voor de afzonderlijke onderdelen van de planvormingsfase, zoals opgesomd in de paragraaf *Beschrijving en onderbouwing/oplossing/plan*. Deze referentiebedragen zijn bepaald door middel van vergelijkbare referentieprojecten die de laatste jaren door het waterschap zijn uitgevoerd.

De kapitaallasten behorende bij het nu aangevraagde voorbereidingskrediet van € 852.200,- bedragen het eerste jaar € 45.000,-. Deze dalen jaarlijks door de gehanteerde lineaire afschrijvingsmethode.

De geplande totaalkosten van dit project zullen worden opgenomen in de meerjareninvesteringsprogramma (MJI) 2024 - 2027 behorende bij de meerjarenraming 2024 – 2027.

### Wettelijke kader/juridische procedure/inspraak

#### Bestuurlijke procedures

Uitgangspunt is een korte procedure Omgevingsvergunning Wateractiviteiten (vergunning eigen dienst), hierbij volledig anticiperend op de Omgevingswet die op 1 juli 2023 zal ingaan. Als blijkt dat de Omgevingswet opnieuw wordt uitgesteld dan wordt teruggedaan naar de procedure onder de Projectplan Waterwet. Om te voorkomen dat we dan de variantenstudie en het omgevingsproces

opnieuw moeten doen is een kennisgeving voornemen en participatie vereist. Daarom wordt op voorhand een kennisgeving gepubliceerd.

## Grondverwerving

De kering grenst aan gronden van landeigenaren en particuliere bewoners. Om de kering te kunnen versterken is grondverwerving noodzakelijk. Ingeval grondverwerving niet via minnelijk overleg tot stand kan komen, kan het waterschap gebruik maken van de gedoogplicht op grond van artikel 5.24 Waterwet om het project te realiseren.

## Vergunningen

Gedurende de planvoorbereiding wordt een inventarisatie gemaakt voor alle benodigde vergunningen, ontheffingen en toestemmingen die nodig zijn om de versterking van de waterkering te realiseren. De benodigde aanvragen hiervoor zullen tijdens planvoorbereiding worden aangevraagd om de uitvoering obstakelvrij te maken.

## **Participatie**

Op het moment dat de Omgevingswet in werking treedt, wordt ook het participatiebeleid van kracht. Vooruitlopend hierop baseren we nu al de participatieaanpak op dit beleidskader. Voor het project wordt een stakeholderanalyse opgesteld waarbij wordt gekeken naar de belangen van de diverse stakeholders. Voor het bepalen van de beïnvloedingsruimte maken we gebruik van de participatieladder uit onze participatievisie.

Voor de versterking van de waterkering hanteren we de tredes 'informereren' en 'raadplegen', afhankelijk van de stakeholder:

### *Informereren*

Voor inwoners in de directe omgeving en perceeleigenaren langs mogelijke transportroutes. Het informeren zal plaatsvinden door middel van keukentafelgesprekken en gebiedsbijeenkomsten. Voor 'informereren' is gekozen omdat de betreffende stakeholders geen directe belangen hebben in het projectgebied.

### *Raadplegen*

Voor enkele stakeholders die eigendommen hebben of initiatieven ontwikkelen binnen het projectgebied. Deze stakeholders hebben een specifiek belang en daarom kiezen we voor de participatietrede 'raadplegen'. Het gaat daarbij om de volgende stakeholders:

- de gemeente Oldambt voor de afstemming over het ontwerp in relatie tot ontwikkelingen in het gebied;
- landeigenaren vanwege mogelijke grondaankopen;
- beheerders van kabels en leidingen voor de inpassing van bestaande kabels en leidingen.

Met deze stakeholders zullen we gaan overleggen.

## **Uitvoering/tijdspad**

Er wordt voorzien de planvorming te starten in het eerste kwartaal van 2023. Verwacht wordt dat de planvorming ca. 1,5 jaar duurt, inclusief vergunningen en procedures. Binnen deze tijd gaan we met de stakeholders in overleg. Hierbij dient rekening te worden gehouden dat de uitkomsten van deze gesprekken een risico kunnen vormen voor de doorlooptijd. Met het aspect omgevingsmanagement is

# Bestuursvoorstel

zo reëel mogelijk rekening gehouden. De uitvoering kan niet eerder starten dan dat er een obstakelvrij inrichtingsplan goedgekeurd is.

De uitvoering zal plaatsvinden in 2024 en 2025 afhankelijk van de planvormingsfase. Hierbij wordt gestuurd op het zo snel mogelijk afronden van de uitvoering. Na verwachting zal in 2024 het uitvoeringskrediet worden aangevraagd.

## Voorstel

Een voorbereidingskrediet beschikbaar stellen van € 852.200,- voor de planvorming versterking waterkering Hondshalstermaar.

namens het dagelijks bestuur,

Harm Küpers  
secretaris-directeur

Geert-Jan ten Brink  
dijkgraaf